

Cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol ar

Blant sy'n Derbyn Gofal

Dydd Mercher 15 Tachwedd 2017

12.30–13.30

Aelodau'r Cynulliad yn bresennol:

Lee Waters AC - Cadeirydd

Yn bresennol:

Tim Crahart - Rheolwr Cymorth Busnes, Voices From Care Cymru - (cymerwr cofnodion)

Beth Beynon - Stepping Stones

Mary Clune - BASW

Deborah Jones - Voices From Care Cymru

Y Parchedig Philip Mangham - y Gwasanaeth Addysg Gatholig

Sean O'Neil - Plant yng Nghymru

Emma Sullivan - Plant yng Nghymru

Menna Thomas - Barnardo's Cymru

Rachael Vaughan - Voices From Care Cymru

Catriona Williams - Cyd-Gadeirydd Voices From Care Cymru/Plant yng Nghymru

Charlotte Wooders - Rhwydwaith Maethu Cymru

Cafwyd ymddiheuriadau gan:

David Melding AC - Cadeirydd

Tom Davies - Cymdeithas y Plant

Sharon Lovell - NYAS

Leoni Oxenham - Cynghorydd Polisi, Swyddfa Comisiynydd Plant Cymru

Simon Thomas AC

1. Croeso a chyflwyniad gan y Cadeirydd

Agorodd LW y cyfarfod ac eglurodd y byddai'n cadeirio, gan fod DM yn sâl.

Eglurodd hefyd na fyddai Huw Irranca-Davies AC yn rhan o'r grŵp mwyach gan mai ef bellach yw'r Gweinidog Gofal Cymdeithasol a Phlant.

2. Cofnodion

Cytunodd PM a DJ fod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Mehefin 2017 yn gywir.

3. Materion yn codi

Y bwriad oedd y byddai SL rhoi cyflwyniad i'r grŵp, ond roedd yn rhaid iddi ymddiheuro. Cafwyd cynnig i aildrefnu'r cyflwyniad ar gyfer cyfarfod nesaf y grŵp.

Cam gweithredu - SL i roi cyflwyniad i'r grŵp yn y cyfarfod nesaf

Gofynnwyd am y wybodaeth ddiweddaraf am Gronfa Dewi Sant. Mae'r gronfa wedi mynd i awdurdodau lleol y mae'n ofynnol iddynt adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru. Nid oedd y rhai a oedd yn bresennol yn ymwybodol o hyn.

Cam gweithredu - LW i ysgrifennu at y Gweinidog newydd i ofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am Gronfa Dewi Sant.

4. Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus

Dywedodd LW wrth y grŵp fod y Pwyllgor yn cymryd ei amser i sicrhau bod yr ymchwiliad yn cael ei gynnal yn iawn.

Mae Adam Price AC a Vikki Howells AC bellach yn aelodau o'r Pwyllgor, a bydd LW yn parhau i fod yn rhan ohono. Mae'r Pwyllgor yn ystyried trefnu cyfres o sesiynau tystiolaeth. Byddent hefyd yn dymuno cael safbwynt cylch oes plentyn o'r system. Dywedodd MT y byddai Barnardo's yn cyhoeddi papur ar ofal a phobl ifanc yn yr wythnos i ddod. Mae'r papur yn amlygu'r angen am ddull amlasiantaeth. Byddai Barnardo's hefyd yn dymuno gweld ymchwiliad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn canolbwyntio ar bobl fanc.

Cam gweithredu - MT i ddsbarthu'r papur ar ofal a phobl ifanc i'r grŵp

Cododd PM y ffaith nad oes cysondeb ledled Cymru. Mae pedwar consortiwm addysg, ond nid ydynt yn cyd-fynd ag awdurdodau'r heddlu na ffiniau iechyd. Dywedodd LW fod Pen-y-bont ar Ogwr wedi bod yn destun anghysondeb o ran materion ffiniol, ond bod y mater hwnnw'n cael sylw. Dywedodd CW fod atebolrwydd yn broblem gyda chonsortia.

Cododd DJ y ffaith bod plant yn cael eu tynnu oddi wrth eu rhieni ifanc yn sgil eu statws gofal. Mae VFCC wedi cynnal ymchwil bwrdd gwaith i'r maes hwn. Dywedodd hefyd nad oes digon o waith ymchwil i ddeall y trawma a achosir drwy gael eich gosod yn y system ofal.

Dywedodd DJ mai dyma'r tro cyntaf i werth a phobl ifanc gael eu hystyried.

Dyweddod LW ei fod wedi cael trafodaeth gyda Chomisiynydd Plant Cymru a chafodd wybod bod pobl ifanc yn teimlo eu bod yn nwyddau. Cododd hyn gwestiwn ynghylch a ddylai cwmnïau gofal preifat fod yn rhan o'r gwaith o ddarparu gofal.

Dyweddod AC fod cymhelliant ariannol anweledig i gwmnïau preifat ddal eu gafael ar bobl ifanc am gyfnod hwy nag sydd ei angen.

Dyweddod PM fod angen inni roi'r gorau i drin pobl ifanc yn wahanol. A oes problem o achosi trawma eto o fewn y system gwasanaethau gofal? A oes gan bobl ifanc broblemau iechyd meddwl neu a ydynt yn ymateb i wasanaethau gwael?

Roedd MC yn pryderu y byddai cwmnïau preifat, er mwyn lleihau costau, yn defnyddio staff ar gyflogau gwael, a oedd hefyd yn cael eu hyfforddi'n wael ac yna'n darparu gwasanaethau gwael.

Byddai DJ yn croesawu gwaith craffu ar gwmnïau preifat.

Cam gweithredu - DJ i anfon papur at LW ar y sector preswyl preifat.

5. Grŵp Cyngori Gweinidogol

Dechreuodd LW drwy ofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am y Grŵp Cyngori Gweinidogol (MAG).

Dyweddod DJ fod Voices From Care Cymru (VFCC) yn cyd-gynhyrchu canllawiau ar rianta corfforaethol fel rhan o gynllun gwaith y MAG.

Dyweddod CW ei fod yn grŵp mawr a'i bod yn ansicr ynghylch sut roedd rhanddeiliaid yn cymryd rhan. Teimlai y dylai fod mwy o gyfle i bobl roi eu barn. Dywedodd SO'N fod cyfle i gynrychiolwyr y trydydd sector fod yn is-gadeirydd. Cafwyd cyfarfod y diwrnod blaenorol a gadeiriwyd gan Phil Evans, lle rhoddwyd y wybodaeth ddiweddaraf am y rhaglen. Nodwyd y bydd llawer o'r gweithgareddau presennol yn dod i ben ym mis Ebrill 2018. Cynhelir cyfarfod nesaf y MAG ar 7 Rhagfyr, lle ceir y wybodaeth ddiweddaraf am y cynllun cyfan.

Mae dyhead gan Lywodraeth Cymru i lai o blant gael eu derbyn i'r system ofal. Nid yw addysg, y llysoedd na'r system cyfiawnder ieuentid yn cael eu pwysleisio'n gryf yn y cynllun presennol. Nodwyd fod gofal cydberthnasau yn faes y mae angen ei ddatblygu ymhellach o fewn y cynllun.

Rhoddod MC ac AC adborth ynghylch y ffaith nad oedd gan Weithwyr Cymdeithasol unrhyw wybodaeth am waith y MAG. Nid oeddent yn gyfarwydd â chylch gorchwyl na nodau'r grŵp.

Roedd LW yn awyddus i glywed unrhyw faterion mewn perthynas â'r MAG.

Cam gweithredu - rhoi adborth i LW ar y MAG

Dyweddodd SO'N fod cyfarfod nesaf y Grŵp Trawsbleidiol yn hanfodol o ran rhoi'r MAG at ei gilydd.

Nodwyd hefyd y byddai cynrychiolaeth CAMHS ar y MAG yn werthfawr

Cam gweithredu - LW i wirio a oes cynrychiolydd CAMHS ar y MAG.

6. Cyflwyniad a sesiwn holi ac ateb gan VFC ynghylch cyswllt a diffyg cyswllt â brodyr a chwiorydd

Rhoddodd Rachael Vaughan gyflwyniad ar y mater o gyswllt.

Dyweddodd ES fod lles yn broblem, a bod hyn yn cael ei godi gan bobl ifanc drwy'r amser. Gofynnodd AC a oedd unrhyw enghreifftiau o wytnwch yn cael ei ddatblygu drwy gysylltu â theulu/brodyr a chwiorydd. Credir na fu unrhyw waith ymchwil yn y maes hwn. Roedd y grŵp yn cydnabod pwysigrwydd dull sy'n seiliedig ar gryfderau. Dywedodd LW ei fod yn cael ei daro gan ba mor agored i niwed yr oedd pobl ifanc pan oedd yn mynychu digwyddiadau VFCC. Ychwanegodd DJ fod VFCC yn gwneud llawer o waith i droi'r stigma o ran cael profiad o'r system ofal a rhoddodd esiampl o'r digwyddiad *Proud to be Me*. Maent hefyd wedi cysylltu â'u chwaer-sefydliadau ledled y DU drwy'r prosiect *Five Nations One Voice*, sydd hefyd yn gweithio ar fynd i'r afael â stigma.

Rhoddodd ES y wybodaeth ddiweddaraf i'r grŵp am ddarn o waith yr oedd CIW a VFCC yn arwain arno. Maent yn datblygu canllaw i bobl ifanc ar gyswllt â brodyr a chwiorydd a'u hawliau. Nodwyd fod gwahaniaethau yn eu hawliau, gan ddibynnu a yw plant yn cael eu mabwysiadu neu'n derbyn gofal. Nododd ES hefyd fod problemau gyda gofaluwr sy'n frodyr neu'n chwiorydd, er enghraifft pan fo brawd neu chwaer yn gofalu am blentyn sydd wedyn yn cael ei fabwysiadu ac ni chaniateir iddynt gysylltu. Gall hyn fod yn drawmatig i'r ddau barti.

7. Unrhyw fater arall

Cododd MC y mater o ganlyniadau addysgol ar gyfer pobl ifanc sydd wedi cael profiad o ofal. Mae Gogledd Iwerddon wedi gweld cynnydd mawr mewn cyrhaeddiad academaidd. Mae DJ yn ymwybodol o ysgolion atodol cadarnhaol yn Sir Gaerfyrddin.

Cam gweithredu - DJ i weld a allai rhywun o Ogledd Iwerddon neu Sir Gaerfyrddin roi cyflwyniad i'r Grŵp Trawsbleidiol ar gyrhaeddiad addysgol

8. Dyddiad y cyfarfod nesaf

Dydd Mawrth 13 Mawrth 2018 - 12.30-13.30